

Umetniška gimnazija – glasbena smer
Modul B: petje – inštrument

Posodobljeni učni načrt

KLAVIR

OBVEZNI PREDMET

420 ur

Posodobljeni učni načrt

KLAVIR

Obvezni predmet (420 ur)

Posodobljeni učni načrt so pripravili:

Predsednica predmetne skupine:

Lidija Malahotky Haas, prof., Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana

Članice:

Tatjana Dvoršak, prof., Konservatorij za glasbo in balet Maribor

Jožica Grebenšek, prof., Glasbena šola Fran Korun Koželjski Velenje

mag. Larisa Čanji, prof., Glasbena šola Celje

Selma Chicco Hajdin, prof., Glasbena šola Koper

Tina Hribar, prof., Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana

Vodja in koordinatorka predmetne skupine za klavir:

Mateja Valič Presetnik, spec., Glasbena šola v Zavodu sv. Stanislava

Vodja področne skupine za glasbeno šolstvo:

dr. Dimitrij Beuermann, Zavod RS za šolstvo

Recenzenta:

red. prof. Hinko Haas, Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo

Tatjana Šporar Bratuž, prof., Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana

Izdala: Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, Zavod RS za šolstvo

Za ministrstvo: **dr. Žiga Turk**

Za zavod: **mag. Gregor Mohorčič**

Uredili: **izr. prof. mag. Ivan Florjanc, Marija Gregorc, prof.**, in **mag. Tomaž Faganel**

Jezikovni pregled: **Mira Turk Škraba**

Objava na spletnem naslovu:

http://www.mizks.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_srednje_in_visje_solstvo_ter_izobrazevanje_odraslih/sr_ednjesolsko_izobrazevanje/srednjesolski_izobrazevalni_programi/

Prva izdaja

Ljubljana, 2012

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.091.214:780.616.433(0.034.2)

POSODOBLJENI učni načrt. Klavir [Elektronski vir] : obvezni predmet : 420 ur / [pripravili Lidija Malahotky Haas ... et al.]. - El. knjiga. - Ljubljana : Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport : Zavod RS za šolstvo, 2012. - (Umetniška gimnazija - glasbena smer. Modul B, Petje - inštrument)

ISBN 978-961-03-0109-7 (pdf, Zavod RS za šolstvo)

I. Malahotky Haas, Lidija

265653248

Posodobljeni učni načrt za predmet klavir je pripravila predmetna skupina za posodabljanje učnega načrta za klavir. Pri posodabljanju je izhajala iz učnega načrta za predmet klavir, določenega na 15. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje, 7. 5. 1998. Posodobljeni učni načrt je posledica sprememb in novosti v pedagoški praksi na področju inštrumentalnega pouka.

Posodobljeni učni načrt je Strokovni svet RS za splošno izobraževanje določil na 154. seji 24. januarja 2013.

VSEBINA

1 OPREDELITEV PREDMETA	4
2 SPLOŠNI CILJI	5
3 OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE	6
4 STANDARDI ZNANJA IN MINIMALNI STANDARDI ZNANJA	14
5 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA.....	15
5.1 Preverjanje in ocenjevanje znanja.....	16
5.2 Medpredmetne povezave.....	17
6 MATERIALNI POGOJI	18
7 ZNANJE IZVAJALCEV	18

1 OPREDELITEV PREDMETA

Predmet klavir je obvezni predmet v programu umetniške gimnazije, modul B: petje – inštrument. Izvajamo ga v vseh letnikih programa v skupnem obsegu 420 ur.

Klavir spada med najbolj razširjene inštrumente. V evropski glasbi je imel pomemben delež pri razvoju klasične glasbe in je globoko vpet v vsakokratne družbene ter zgodovinske razmere.

Na ravni srednjega izobraževanja skupaj z drugimi strokovnimi predmeti vzgaja in izobražuje glasbene talente, jim omogoča pridobitev temeljnih pianističnih znanj ter nadgradnjo njihovega praktičnega in teoretičnega znanja. Pri predmetu klavir dijaki* razširjajo svoja estetska, intelektualna, čustvena in domišljajska obzorja ter razvijajo kritično analitičen odnos do glasbenega dela. Pri tem oblikujejo lasten odnos do klavirskih skladb od začetne stopnje branja notnega besedila do končne realizacije. Dijaki se navajajo na samostojno delo in iskanje ustreznih rešitev v okviru tehnično-muzikalnih zahtev ter oblikujejo lasten glasbenopredstavni svet in spoznavajo proces glasbenega ustvarjanja in poustvarjanja. Usposablajo se za kakovostne izvedbe solističnega repertoarja, komorne literature in klavirskih spremljav.

Pouk klavirja je tako mnogo več kot le urjenje veščin, saj neposredno vpliva na intelektualni, emocionalni in celostni umetniški razvoj mlade osebnosti.

* V tem učnem načrtu izraz *dijak* velja enakovredno za *dijaka* in *dijakinjo*. Enako izraz *učitelj* velja enakovredno za *učitelja* in *učiteljico*.

2 SPLOŠNI CILJI

Dijaki pri predmetu klavir:

- razvijajo glasbeni talent;
- razvijajo ustvarjalne sposobnosti;
- odkrivajo, razvijajo in poglobljajo svoje glasbene sposobnosti in predznanja;
- spoznavajo, razumejo in uporabljajo strokovne glasbene izraze;
- gradijo in izboljšujejo izvajalsko tehniko;
- spoznavajo in obvladujejo izrazne možnosti inštrumenta;
- razvijajo občutek za ritem, metrum in fraziranje;
- razumejo in praktično uporabljajo zakonitosti glasbeno teoretičnih predmetov in solfeggia;
- se navajajo na estetsko doživljanje in razvijajo glasbeni okus;
- ob sistematični vadbi razvijajo delovne navade in odnos do dela;
- skupaj z učiteljem usmerjajo in razvijajo svoje pianistične sposobnosti;
- razvijajo sposobnosti za načrtovanje učenja;
- razvijajo odgovornost za lastno znanje;
- spremljajo in presojujejo uspešnost svojega napredka;
- na nastopih predstavljajo svoje poustvarjalne dosežke;
- vključujejo se v komorne skupine, zборе in druge skupne projekte ter se pri tem navajajo na medsebojno umetniško sodelovanje;
- izvajajo dela slovenskih skladateljev, ob tem spoznavajo domačo glasbeno ustvarjalnost in razvijajo zavest o pomenu ohranjanja narodove samobitnosti in primerjave z evropsko glasbeno dediščino;
- aktivno sodelujejo pri ustvarjalnih projektih in razvijajo samoiniciativnost in podjetnost;
- skrbijo za kakovost učnega jezika;
- sporazumevajo se v slovenščini;
- kritično uporabljajo informacijsko tehnologijo;
- uporabljajo računalniške programe in pridobivajo podatke iz različnih virov;
- vključujejo se v domača in mednarodna šolska partnerstva;
- ob koncu šolanja dosegajo zahtevano znanje za nadaljevanje študija.

3 OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE

Cilji in vsebine so urejeni po tematskih sklopih.

3.1.1 Tehnične in muzikalne prvine	
OPERATIVNI CILJI	VSEBINE
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kontrolirajo in zavestno usvajajo osnovne elemente klavirske tehnike; – teoretično in praktično obvladujejo lestvice v vseh tonalitetah z ustreznimi prstnimi redi; – uporabljajo različne artikulacije v povezavi s klavirsko literaturo; – sproščajo izvajalski aparat. 	<ul style="list-style-type: none"> – Šole klavirske tehnike (A. Cortot, M. Long, A. Casella, E. Timakin, F. Liszt idr.) – Diatonične lestvice v razdalji oktave čez štiri oktave vzporedno in kombinirano – Velika razložitev durovih in molovih kvintakordov z obrati čez štiri oktave vzporedno – Kromatična lestvica čez štiri oktave vzporedno – Oktavne lestvice vzporedno čez dve oktavi
3.1.2 Etude	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – igrajo etude, ki so primerne za razvoj različnih vrst tehnike; – poleg razvijanja hitrosti posebno pozornost posvetijo tonu, fraziranju, razvoju drobne tehnike, koordinaciji leve in desne roke, gibanju palca, rotaciji, različni artikulaciji; – povezujejo tehnične in glasbene prvine ter razvijajo izostrenost sluha in občutek za pulz; – razvijajo koncentracijo. 	<ul style="list-style-type: none"> – C. Czerny, Etude, op. 821 in 299 (3. in 4. zvezek) ter op. 740 – J. B. Cramer – H. von Bülow: Šestdeset etud – M. Clementi, Gradus ad Parnassum – Moscheles, Etude, op. 70 – M. Moszkowski, Etude, op. 72 in 91 – F. Liszt, Etude, op. 1 – E. Neupert, Triintrideset etud – S. Bortkiewicz, Etude, op. 3, 15 in 19
3.1.3 Barok in predklasika	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – obnovijo značilnosti baroka in predhodnikov klavirja; – nadgradijo osnove polifonije z igranjem dvoglasja in triglasja; – obvladajo hkratno vodenje dveh glasov z različno artikulacijo in dinamiko z eno roko; – spoznavajo zakonitosti in posebnosti baročne artikulacije in fraziranja, – okraševanja in dinamike; – spoznavajo značilnosti galantnega stila in umetnost okraševanja melodije v homofonem stavku; – izvajajo posamezne skladbe ali stavke cikličnih del nemških, francoskih in italijanskih predklasicističnih skladateljev. 	<ul style="list-style-type: none"> – J. S. Bach, Dvoglasne invencije – J. S. Bach, Triglasne invencije (Sinfonie) – J. S. Bach, Francoske suite – G. F. Händel, Šest fuget – G. F. Händel, Osem suit (9–16) – G. F. Händel, Klavierbuch aus der Jugendzeit – G. F. Händel, Koncert za klavir v F-duru – G. Ph. Telemann, Fantazije, Fuge, Uverture – F. Couperin, Suite – J. Ph. Rameau, Skladbe za čembalo – D. Cimarosa, Sonate – D. Scarlatti, Sonate

3.1.4 Ciklične in druge oblike iz obdobja klasicizma

Dijaki:

- spoznavajo klasicistične ciklične glasbene oblike z značilnimi stavki (sonate, koncerti, variacije) in druge manjše oblike (fantazije, rondoji, variacije, plesi idr.);
 - spoznavajo slogovne značilnosti obdobja (artikulacija, lokovanje, fraziranje, dinamika, pedalizacija, okraševanje);
 - pri celoviti interpretaciji ob upoštevanju slogovnih zakonitosti in skladateljevih oznak razvijajo smisel za individualnost glasbenega izraza;
 - obvladajo različne metode pomnjenja;
 - dela izvajajo na pamet na internih in javnih nastopih, s čimer razvijajo sposobnost daljše zbranosti.
- W. A. Mozart, Sonate K 279, 280, 281, 283, 284, 310, 330, 331, 332, 333, 457, 570, 576
 - W. A. Mozart, Variacije K 265
 - J. Haydn, Sonate Hob. XVI/5, 8, 9, 12, 21, 27, 31, 34, 35, 48
 - J. Haydn, Koncerti (v G- in D-duru)
 - L. van Beethoven, Sonate, op. 2/1, op. 10/1 in 2, op. 14/1 in 2, op. 79
 - L. van Beethoven, Rondo v C-duru
 - M. Clementi, Sonate

3.1.5 Skladbe 19., 20. in 21. stoletja

Dijaki:

- spoznavajo glasbene oblike romantike;
 - spoznavajo interpretacijske posebnosti romantičnega sloga (kantilena, rubato, artikulacija, fraziranje, dinamika, pedalizacija idr.);
 - spoznavajo glasbene oblike, značilne za glasbo impresionizma
 - spoznavajo interpretacijske posebnosti impresionističnega sloga (tonsko in barvno niansiranje, dinamika, pedalizacija idr.);
 - spoznavajo nove kompozicijske tehnike 20. in 21. stoletja;
 - spoznavajo sodobne nestandardne notne zapise;
 - spoznavajo razširjene zvočne možnosti klavirja in sodobne tehnike igranja;
 - posebno pozornost namenjajo estetiki tonskega oblikovanja;
 - razvijajo smisel za individualnost glasbenega izraza;
 - obvladajo različne metode pomnjenja;
 - dela izvajajo na pamet na internih in javnih nastopih, s čimer razvijajo sposobnost daljše zbranosti.
- F. Schubert, Glasbeni trenutki, op. 94, Impromptuji, op. 90 in 142
 - R. Schumann, Otroški prizori, op. 15
 - F. Mendelssohn Bartholdy, Pesmi brez besed
 - J. Brahms, Valčki
 - F. Chopin, Mazurke, Nokturni, Valčki, Poloneze, Impromptuji, Ekoseze
 - E. Grieg, Lirične skladbe
 - P. I. Čajkovski, Letni časi, op. 37
 - S. Bortkiewicz, Preludiji, op. 33 in 40, Elegija, op. 46
 - C. Debussy, Otroški kotiček, Dve arabeski
 - Albeniz, Španska suita
 - B. Bartók, Mikrokozmos (5. in 6. zvezek)
 - S. Prokofjev, Preludij v C-duru
 - D. Šostakovič, Trije fantastični plesi, op. 1
 - R. Ščedrin, Deset klavirskih skladb

3.1.6 Skladbe slovenskih avtorjev	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – z deli slovenskih skladateljev spoznavajo, ohranjajo, negujejo in oživljajo domačo glasbeno ustvarjalnost; – poglobljajo se v oblikovne značilnosti skladb; – spoznavajo različne skladateljske sloge slovenskih avtorjev. 	<ul style="list-style-type: none"> – M. Kozina, Divertimento za mlade pianiste, Sonatina facile – L. M. Škerjanc, Dvanajst preludijev za klavir, Sedem nokturnov za klavir – P. Šivic, Sedem bagatel – M. Lipovšek, Dvanajst mladinskih pesmi za klavir – A. Srebotnjak, Godec, Scherzando

Poleg navedenih za doseganje ciljev lahko uporabljamo tudi druge izbirne vsebine.

3.2.1 Tehnične in muzikalne prvine	
OPERATIVNI CILJI	VSEBINE
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kontrolirajo in zavestno usvajajo osnovne elemente tehnike; – teoretično in praktično obvladujejo lestvice v vseh tonalitetah z ustreznimi prstnimi redi; – uporabljajo različne artikulacije v povezavi s klavirsko literaturo; – sproščajo izvajalski aparat; – razvijajo prstno tehniko. 	<ul style="list-style-type: none"> – Šole klavirske tehnike (A. Cortot, M. Long, A. Casella, E. Timakin, F. Liszt idr.) – Diatonične lestvice v razdalji oktave, terce in sekste čez štiri oktave vzporedno in kombinirano – Kromatična lestvica čez štiri oktave – Velika razložitev durovih in molovih kvintakordov z obrati čez štiri oktave vzporedno in kombinirano – Velika razložitev dominantnih in zmanjšanih septakordov z obrati vzporedno – Oktavne lestvice vzporedno čez štiri oktave

3.2.2 Etude	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nadgrajujejo že pridobljeno znanje; – razvijajo neodvisnost rok – razvijajo elastičnost, spretnost, moč in neodvisnost prstov, – razvijajo tehniko igranja dvojemk, akordov, skokov, trilčkov, repetacij itn. 	<ul style="list-style-type: none"> – C. Czerny, Etude, op. 821 in 740 – J. B. Cramer – H. von Bülow, 60 etud – M. Clementi, Gradus ad Parnassum – M. Moszkowski, Etude, op. 72 – E. Neupert, Triintrideset etud – Moscheles, Etude, op. 70 – F. Mendelssohn Bartholdy, Etude, op. 104

3.2.3 Barok in predklasika	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – spoznavajo baročne glasbene oblike in njihove slogovne značilnosti; – polifoni stavek nadgrajujejo z igranjem zahtevnejšega večglasja ob predhodni analizi; – spoznavajo zakonitosti in posebnosti baročne artikulacije, fraziranja, 	<ul style="list-style-type: none"> – J. S. Bach, Triglasne invencije (Sinfonie) – J. S. Bach, Francoske suite – J. S. Bach, Angleške suite – J. S. Bach, Koncerti za klavir in orkester – G. F. Händel, Osem velikih suit – G. F. Händel, Dvanajst fantazij

<ul style="list-style-type: none"> – okraševanja in dinamike; – spoznavajo predklasicistične glasbene oblike in njihove slogovne značilnosti; – spoznavajo posebnosti predklasične artikulacije in fraziranja; – spoznavajo zakonitosti predklasicističnega okraševanja, dinamike in agogike. 	<ul style="list-style-type: none"> – D. Scarlatti, Sonate – G. Ph. Rameau, Nouvelles Suites – F. Couperin, Suite – F. Couperin, Musik für Cembalo
---	---

3.2.4 Ciklične in druge oblike iz obdobja klasicizma	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – spoznavajo klasicistične ciklične glasbene oblike z značilnimi stavki (sonate, koncerti, variacije) in druge manjše oblike (fantazije, rondoji, variacije, plesi); – spoznavajo slogovne značilnosti obdobja (artikulacija, lokovanje, fraziranje, dinamika, pedalizacija, okraševanje); – pri celoviti interpretaciji ob upoštevanju slogovnih zakonitosti in skladateljevih oznak razvijajo smisel za individualnost glasbenega izraza; – obvladajo različne metode pomnjenja; – dela izvajajo na pamet na internih in javnih nastopih, s čimer razvijajo sposobnost daljše zbranosti. 	<ul style="list-style-type: none"> – W. A. Mozart, Sonate K 282, 283, 309, 311, 330, 331, 332, 333 – W. A. Mozart, Variacije K 573 – J. Haydn, Sonate Hob. XVI/20, 21, 23, 28, 31, 33, 46, 49, 50, 51, 52 – J. Haydn, Koncert Hob. XVIII/11 – L. van Beethoven, Sonate, op. 2/1, op. 10/1 in 2, op. 14/2 – L. van Beethoven, Variacije

3.2.5 Skladbe 19., 20. in 21. stoletja	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – spoznavajo romantične glasbene oblike; – spoznavajo interpretacijske posebnosti romantičnega sloga (kantilena, rubato, artikulacija, fraziranje, dinamika, pedalizacija idr.); – spoznavajo glasbene oblike, značilne za glasbo impresionizma; – spoznavajo interpretacijske posebnosti impresionističnega sloga (tonsko in barvno niansiranje, dinamika, pedalizacija idr.); – spoznavajo kompozicijske tehnike 20. in 21. stoletja; – spoznavajo sodobne nestandardne notne zapise; – spoznavajo razširjene zvočne možnosti klavirja in nove tehnike igranja; – posebno pozornost namenjajo estetiki tonskega oblikovanja; – razvijajo smisel za individualnost glasbenega izraza; – obvladajo različne metode pomnjenja; – dela izvajajo na pamet na internih in javnih nastopih, s čimer razvijajo sposobnost daljše zbranosti. 	<ul style="list-style-type: none"> – F. Schubert, Improptuji, op. 90 in 142 – F. Mendelssohn Bartholdy, Pesmi brez besed – R. Schumann, Otroški prizori, op. 15, Fantazijske skladbe, op. 12, Gozdni prizori, op. 82, Arabeska, op. 18 – F. Chopin: Valčki, Mazurke, Nokturni, Poloneze, Impromptuji – F. Liszt, Consolations – J. Brahms, Rapsodije, op. 79 – P. I. Čajkovski, Letni časi – E. Grieg, Lirične skladbe – E. Granados, Španski plesi – Skrjabin, Štiriindvajset preludijev, op. 11 – Debussy, Preludiji – B. Bartók, Romunski plesi, Bolgarski plesi, Allegro barbaro – D. Kabalevski, 24 preludijev, op. 38 – F. Poulenc, Villageoises, Album de Six – Šostakovič, 24 preludijev, op. 34 – G. Fauré, Barkarole, op. 70 – Hačaturijan, Toccata

3.2.6 Skladbe slovenskih avtorjev	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – z deli slovenskih skladateljev spoznavajo, ohranjajo, negujejo in oživljajo domačo glasbeno ustvarjalnost; – poglobljajo se v oblikovne značilnosti skladb; – spoznavajo različne glasbene sloge slovenskih skladateljev. 	<ul style="list-style-type: none"> – J. Ravnik, Moment, Čuteči duši – L. M. Škerjanc, 12 preludijev – J. Matičič, Preludiji za klavir, Miniature variacije – K. Pahor, Tri arabeske – P. Šivic, Six pieces pour piano – P. Kopač, Dvanajst preludijev

Poleg navedenih za doseganje ciljev lahko uporabljamo tudi druge izbirne vsebine.

3.3.1 Tehnične in muzikalne prvine	
OPERATIVNI CILJI	VSEBINE
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – teoretično in praktično obvladujejo lestvice v vseh tonalitetah z ustreznimi prstnimi redi; – uporabljajo različne artikulacije v povezavi s klavirsko literaturo; – kontrolirajo in zavestno usvajajo osnovne elemente tehnike; – sproščajo izvajalski aparat; – razvijajo prstno tehniko; – stopnjujejo zahtevnost vseh elementov tehnike. 	<ul style="list-style-type: none"> – Šole klavirske tehnike (A. Cortot, M. Long, A. Casella, E. Timakin, F. Liszt idr.) – Durove in molove lestvice v dvojnih tercah čez štiri oktave vzporedno – Kromatična lestvica v dvojnih tercah čez štiri oktave vzporedno – Velika razložitev durovih in molovih kvintakordov z obrati čez štiri oktave kombinirano – Velika razložitev dominantnih in zmanjšanih septakordov z obrati – Oktavne lestvice vzporedno čez štiri oktave

3.3.2 Etude	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nadgrajujejo znanje iz prejšnjih let; – razvijajo odnos do jasnega in zvonečega tona; – razvijajo virtuosno, bravurozno in briljantno igro; – večajo psihofizično vzdržljivost. 	<ul style="list-style-type: none"> – C. Czerny, Etude, op. 740 – M. Moszkowsky, Etude, op. 72 – F. Mendelssohn Bartholdy, Etude, op. 104 – F. Chopin, Etude, op. 10, 25 in posth. – F. Liszt, Dve koncertni etudi, Tri koncertne etude, Etude po Paganiniju – C. Debussy, Dvanajst etud – S. Rahmaninov, Etude slike, op. 33 in 39

3.1.3 Barok in predklasika	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – spoznavajo baročne glasbene oblike in njihove slogovne značilnosti; – obvladajo sočasno vodenje več glasov; 	<ul style="list-style-type: none"> – J. S. Bach, Angleške suite – J. S. Bach, Preludiji in fuge iz WTK – J. S. Bach, Koncerti

<ul style="list-style-type: none"> – polifoni stavek nadgrajujejo z igranjem zahtevnejšega večglasja ob predhodni analizi; – spoznavajo posebnosti baročne artikulacije in fraziranja; – spoznavajo zakonitosti baročnega okraševanja in dinamike; – spoznavajo značilnosti in izraze elemente galantnega stila. 	<ul style="list-style-type: none"> – G. F. Händel, Skladbe za čembalo – G. F. Händel, Šest velikih fug, suite – D. Scarlatti, Sonate
--	---

3.3.4 Ciklične in druge oblike iz obdobja klasicizma

<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – spoznavajo klasicistične ciklične glasbene oblike z značilnimi stavki (sonate, koncerti, variacije) in druge manjše oblike (fantazije, rondoji, variacije, plesi itn.); – spoznavajo slogovne značilnosti obdobja (artikulacija, lokovanje, fraziranje, dinamika, pedalizacija, okraševanje); – pri celoviti interpretaciji ob upoštevanju slogovnih zakonitosti in skladateljevih oznak razvijajo smisel za individualnost glasbenega izraza; – obvladajo različne metode pomnjenja; – dela izvajajo na pamet na internih in javnih nastopih, s čimer razvijajo sposobnost daljše zbranosti. 	<ul style="list-style-type: none"> – J. Haydn, Sonate Hob. XVI/46, 50 in 52 – J. Haydn, Koncert Hob. XVIII/11 – W. A. Mozart, Sonate K 310, 331, 333, 457, 576 – W. A. Mozart, Fantazija K 475, Rondo K 511, Rondo K 576 – W. A. Mozart, Koncerti K 271, 414, 415, 466, 488 – L. van Beethoven, Sonate, op. 2/2, op. 13, 22, 26, 27/1 in 2, op. 28 in 31/2 – L. van Beethoven, Koncerti, št.1 op. 15 v C-duru, št.2 op. 19/ v B-duru, št.3 op. 37/ v c-molu – L. van Beethoven, Rondo a capriccio, op. 129
--	--

3.3.5 Skladbe 19., 20. in 21. stoletja

<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – spoznavajo glasbene oblike romantike; – spoznavajo interpretacijske posebnosti romantičnega sloga (kantilena, rubato, artikulacija, fraziranje, dinamika, pedalizacija idr.); – spoznavajo glasbene oblike, značilne za glasbo impresionizma; – spoznavajo interpretacijske posebnosti impresionističnega sloga (tonsko in barvno niansiranje, dinamika, pedalizacija idr.); – spoznavajo kompozicijske tehnike 20. in 21. stoletja; – spoznavajo sodobne nestandardne notne zapise; – spoznavajo razširjene zvočne možnosti klavirja in nove tehnike igranja; – posebno pozornost namenjajo estetiki tonskega oblikovanja; – razvijajo smisel za individualnost glasbenega izraza; – obvladajo različne metode pomnjenja; – dela izvajajo na pamet na internih in javnih nastopih, s čimer razvijajo sposobnost daljše zbranosti. 	<ul style="list-style-type: none"> – C. M. von Weber, Perpetuum mobile – F. Schubert, Improptuji, op. 90 in 142, Glasbeni trenutki, op. 94 – F. Mendelssohn Bartholdy, Pesmi brez besed, op. 67, Rondo capriccioso, op. 14 – R. Schumann, Arabeska, op. 18, Intermezzo, op. 4, Fantazijske skladbe, op. 12, Dunajski karneval, op. 26, Novelete, op. 21, Gozdni prizori, op. 82 – F. Chopin: Preludiji, Valčki, Mazurke, N, Poloneze, I, Balade, Scherzi – F. Liszt, Leta popotovanja, Trije nokturni, Trije pozabljeni valčki, op. 1, Madžarske rapsodije – S. Rachmaninov, Preludiji, op. 23, Glasbeni trenutki, op. 16 – J. Brahms, Balade, op. 10, Rapsodije, op. 79 – E. Grieg, Sonata, op. 7 – Skrjabin, Štiriindvajset preludijev, op. 11 – M. de Falla, Ples mlinarja, Obredni ples ognja – Debussy, Preludiji, Suite bergamasque – G. Faure, Barcarole, op. 44, Nocturni, op. 37 – Bartók, 14 bagatel, op. 6, Mikrokozmos (6. zvezek) – Schönberg, Šest skladb, op. 19
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> – S. Prokofjev, Štiri klavirske skladbe, op. 4, Bežne vizije, op. 22 – Šostakovič, 24 preludijev, op. 34 – Copland, Mačka in miš – O. Messien, Osem preludijev za klavir – G. Gershwin, Trije preludiji za klavir – J. Ibert, Veter v ruševinah
--	--

3.3.6 Skladbe slovenskih avtorjev	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – z deli slovenskih skladateljev spoznavajo, ohranjajo, negujejo in oživljajo domačo glasbeno ustvarjalnost; – poglobljajo se v oblikovne značilnosti skladb; – spoznavajo različne skladateljske stile slovenskih avtorjev. 	<ul style="list-style-type: none"> – J. Matičič, Tri etude za levo roko, Suita, Dances grotesques, 12 etud – L. M. Škerjanc, Šest improvizacij, Dvanajst preludijev, Sedem nokturnov – S. Osterc, Arabeske – M. Lipovšek, Trije impromptuji – P. Ramovš, Sarkazmi – P. Šivic, Six pieces pour piano – V. Ukmar, Ekspresije – V. Lovec, Preludiji – D. Žebre, Nokturno – A. Srebotnjak, Godec, Scherzando

Poleg navedenih za doseganje ciljev lahko uporabljamo tudi druge izbirne vsebine.

3.4.1 Tehnične in muzikalne prvine	
OPERATIVNI CILJI	VSEBINE
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vsestransko obvladujejo tehnične prvine; – jih praktično uporabljajo v skladbah. 	<ul style="list-style-type: none"> – Ponavljanje in utrjevanje vsebin iz prejšnjih letnikov

3.4.2 Etude	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nadgrajujejo znanja iz prejšnjih let; – razvijejo muzikalno in tehnično raven, ki omogoča kar najboljšo izvedbo koncertnih etud; – skušajo izraziti individualne virtuozne in muzikalne sposobnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> – M. Moszkovski, Etude, op. 72 – F. Chopin, Etude, op. 10, 25 in posth. – F. Liszt, Dve koncertni etudi, Tri koncertne etude, Etude po Paganiniju – C. Debussy, Dvanajst etud – Skrjabin, Etude, op. 8 in 42 – S. Rahmaninov, Etude slike, op. 33

3.4.3 Barok in predklasika	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nadgrajujejo pridobljeno znanje, obvladajo zahtevnejše baročne in predklasične glasbene oblike ter njihove slogovne značilnosti; – si izboljšujejo slušne predstave in slušno kontrolo. 	<ul style="list-style-type: none"> – J. S. Bach, Preludiji in fuge iz WTK – J. S. Bach, Italijanski koncert, Angleške suite – G. F. Händel, Suite – D. Scarlatti, Sonate

3.4.4 Ciklične in druge oblike iz obdobja klasicizma	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – spoznavajo klasicistične ciklične glasbene oblike z značilnimi stavki (sonate, koncerti, variacije) in druge manjše forme (fantazije, rondoji, variacije, plesi itn.); – obvladajo slogovne značilnosti obdobja (artikulacija, lokovanje, fraziranje, dinamika, pedalizacija, okraševanje); – pri celoviti interpretaciji ob upoštevanju slogovnih zakonitosti in skladateljevih oznak razvijajo smisel za individualnost glasbenega izraza; – obvladajo različne metode pomnjenja; – dela izvajajo na pamet na internih in javnih nastopih, s čimer razvijajo sposobnost daljše zbranosti. 	<ul style="list-style-type: none"> – L. van Beethoven, Sonate, op. 2/2 in 3, op. 7, op. 10/3, op. 13, 22 in 26, op. 27/1 in 2, op. 28 – W. A. Mozart, Koncerti K 414 v A-duru, K 415 v C-duru, K 271 v Es-duru, K 466 v d-molu, K 488 v A-duru – L. van Beethoven, Koncerti št. 1 op.15 v C-duru, št. 2 op.19 v B-duru, št. 3 op.37 v c-molu – Variacije, fantazije, rondoji in druga dela Haydna, Mozarta in Beethovna

3.4.5 Skladbe 19., 20. in 21. stoletja	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – spoznavajo romantične glasbene oblike; – spoznavajo interpretacijske posebnosti romantičnega sloga (kantilena, rubato, artikulacija, fraziranje, dinamika, pedalizacija idr.); – spoznavajo glasbene oblike, značilne za glasbo impresionizma ; – spoznavajo interpretacijske posebnosti glasbenega impresionizma (tonsko in barvno niansiranje, dinamika, pedalizacija idr.); – spoznavajo kompozicijske tehnike 20. in 21. stoletja; – spoznavajo sodobne nestandardne notne zapise; – spoznavajo razširjene zvočne možnosti klavirja in nove tehnike igranja; – posebno pozornost namenjajo estetiki tonskega oblikovanja; – razvijajo smisel za individualnost glasbenega izraza; – obvladajo različne metode pomnjenja; – dela izvajajo na pamet na internih in javnih nastopih, s čimer razvijajo sposobnost daljše zbranosti. 	<ul style="list-style-type: none"> – F. Schubert, Improptuji, op. 90 in 142, Andante z variacijami, op. 82 – R. Schumann, Papillons, op. 2, Variacije Abegg, op. 1, Novelete, op. 21, Fantazijske skladbe, op. 12 – F. Mendelssohn Bartholdy, Resne variacije, op. 54, Scherzo, op. 16/2 – F. Chopin, Balade, Scherzi, Poloneze – F. Liszt, Poloneza v E-duru, Leta popotovanja, Madžarske rapsodije – S. Rahmaninov, Preludiji, op. 23 in 33 – J. Brahms, Balade, op. 10, Intermezzi, op. 117, Klavirske skladbe, op. 118 in 119, Dve rapsodiji, op. 79 – S. Prokofjev, Sarkazmi, op. 17, Bežne vizije, op. 22, Štiri klavirske skladbe, op. 4 – C. Debussy, Preludiji, Estampes, Pour le piano, Images – M. Ravel, Sonatina, Pavana za umrlo princesko – G. Ligeti, Musica ricercata

3.4.6 Skladbe slovenskih avtorjev	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – z deli slovenskih skladateljev spoznavajo, ohranjajo, negujejo in oživljajo domačo glasbeno ustvarjalnost; 	<ul style="list-style-type: none"> – J. Matičič, Tri etude za levo roko, Dances grotesques, 12 etud – L. M. Škerjanc, Šest improvizacij, Dvanajst

<ul style="list-style-type: none"> – se poglobljajo v oblikovne značilnosti skladb; – spoznavajo različne glasbene sloge slovenskih skladateljev. 	<ul style="list-style-type: none"> preludijev, Sedem nokturnov – S. Osterc, Arabeske – M. Lipovšek, Trije impromptuji – P. Ramovš, Sarkazmi – P. Šivic, Six pièces pour piano – V. Ukmar, Ekspresije – D. Žebre, Nokturno – A. Srebotnjak, Makedonski plesi
---	---

Poleg navedenih vsebin, ki naj služijo kot primeri, lahko za doseganje ciljev v času šolanja uporabljamo tudi druge izbirne vsebine ustrezne težavnostne stopnje.

4 STANDARDI ZNANJA IN MINIMALNI STANDARDI ZNANJA

Standardi znanja so določeni z obvladovanjem posameznih sklopov predpisanih vsebin in izkazujejo pričakovano stopnjo obvladovanja inštrumenta in muziciranja, kar se izraža na področjih tehnike in obvladovanja inštrumenta, muzikalnosti in izraznosti, natančnosti in zanesljivosti, vzdržljivosti in koncentracije ter težavnosti izvajanega programa.

Minimalni standardi znanja so operacionalizirani cilji , ki naj bi jih dijak dosegel in izkazal za pozitivno oceno (zadostno) in so tista kakovost in količina znanja, spretnosti in veščin, ki so nujni za nadaljnje učenje in razvoj pri določenem predmetu. So mejna kategorija obvladovanja inštrumenta, pri čemer so omejeni tehnika, razumevanje notnega besedila in muzikalno podajanje, izbor glasbenih vsebin pa je morda malo lažji, vendar je izvedba celotnega programa še sprejemljiva.

Minimalni standardi znanja so izraženi v izpitnih vsebinah po posameznih letnikih.

1. letnik – letni izpit:

- durova in molova lestvica v oktavni razdalji čez štiri oktave kombinirano;
- velika razložitev kvintakorda z obrati v duru in molu čez štiri oktave vzporedno;
- etuda (iz poglavja 3.1.2, razen C. Czerny, op. 821);
- J. S. Bach, Dvoglasna ali triglasna invencija (Sinfonia) ali trije stavki različnega karakterja iz Francoske suite;
- skladba iz obdobja predklasike;
- prvi in drugi stavek sonate J. Haydna, W. A. Mozarta ali L. van Beethovna;
- ena ali več skladb 19., 20. ali 21. stoletja.

Program dijaki v celoti izvajajo na pamet.

2. letnik – letni izpit:

- durova in molova lestvica v terčni in sekstni razdalji čez štiri oktave kombinirano;
- velika razložitev kvintakorda z obrati v duru in molu čez štiri oktave kombinirano;
- etuda (iz poglavja 3.1.2, razen C. Czerny, op. 821 in 299);
- J. S. Bach, Triglasna invencija ali trije stavki različnega karakterja iz Francoske suite;
- D. Scarlatti, Sonata;
- prvi in drugi stavek sonate J. Haydna, W. A. Mozarta ali L. van Beethovna;
- ena ali več skladb 19., 20. ali 21. stoletja.

Program dijaki v celoti izvajajo na pamet.

3. letnik – letni izpit:

- durova in molova lestvica v dvojnih tercah čez štiri oktave vzporedno;
- velika razložitev dominantnega in zmanjšanega septakorda z obrati čez štiri oktave vzporedno;
- etuda (iz poglavja 3.3.2);
- J. S. Bach, Preludij in fuga iz WTK ali dva stavka iz Angleške suite (obvezen Preludij);
- J. Haydn, W. A. Mozart, L. van Beethoven, Sonata po izboru v celoti;
- ena ali več skladb 19., 20. ali 21. stoletja;
- skladba slovenskega skladatelja.

Program dijaki v celoti izvajajo na pamet.

4. letnik – letni izpit:

Dijak, ki opravlja maturo iz izbirnega predmeta glasba, ne opravlja letnega izpita. V tem primeru dijak konča predmet v 4. letniku z razredno oceno.

- etuda (iz poglavja 3.4.2);
- J. S. Bach, Preludij in fuga iz WTK;
- J. Haydn, W. A. Mozart, L. van Beethoven, Sonata po izboru v celoti;
- ena ali več skladb 19., 20. ali 21. stoletja;
- skladba slovenskega skladatelja.

Program dijaki v celoti izvajajo na pamet.

5 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Delo temelji na poznavanju dijakovega tehničnega in muzikalnega znanja ter njegovih psihofizičnih sposobnosti. Učni načrti so le podlaga za delo. Praksa kaže, da prihaja v razvoju posameznikov do precejšnjih razlik, ki jih kljub selekciji in sprejemnemu preizkusu ni mogoče predvideti. Tako so odstopanja od letnega in izpitnega programa dopustna in celo nujna. V praksi to pomeni prilagajanje načina poučevanja in napredovanja dijakovim individualnim sposobnostim, psihofizičnim ter emocionalnim sposobnostim. Tudi izpitna komisija naj to pri ocenjevanju primerno upošteva.

Med šolanjem je treba posebno pozornost nameniti tistim tehničnim prvinam, ki jih dijak obvlada slabše. Širok izbor klavirske literature učitelju omogoča izbor del, ki bodo posamezniku najbolj koristila. Dijak naj znanje stopnjuje glede na zmožnosti in pri tem ne izpušča temeljnih znanj, ki mu omogočajo kasnejšo izvedbo zahtevnejših del.

Posebno pozornost velja nameniti pomnjenju. To naj temelji na oblikovni in harmonski analizi, ne samo na akustičnih in vizualnih predstavah. Dijake je treba spodbujati k samostojnemu študiju skladb v okviru učnega programa in tudi posebnih zanimanj, ki jih dijak oblikuje med šolanjem. Prav tako ne smemo zanemariti igre a vista in improvizacije, ki omogočata dijaku, da se hitreje znajde v nepredvidljivih okoliščinah.

Priporočljivo je, da dijak nastopa na internih in javnih nastopih v okviru šole. Koristno pa je tudi sodelovanje na nastopih zunaj šole, na revijah ter raznih tekmovanjih doma in v tujini.

Učitelj naj spodbuja dijaka tudi k obisku koncertov, ki so pomemben vir izkušenj in informacij, ki jih ne more dati sam pouk; dijak tako spoznava bogastvo glasbene literature in se srečuje z interpretativnimi dosežki priznanih umetnikov, kar oblikuje njegovo umetniško osebnost; ob tem spoznava zakonitosti profesionalnega dela svojega področja tudi s praktičnih, z organizacijskih in drugih vidikov, ki pomembno vplivajo na to dejavnost.

5.1 Preverjanje in ocenjevanje znanja

Pomembno je, da ločimo preverjanje in ocenjevanje. Rezultatov preverjanja ne uporabimo za ocenjevanje.

Preverjanje

Pri preverjanju znanja učitelj redno spremljanja dijakov razvoj in napredek, preverja njegovo moč dojetanja, raven znanja in zmožnosti, pa tudi daje dijaku povratne informacije o njegovem napredovanju. Sprotno razčlenjevanje dijakovih dosežkov znanja in morebitnih pomanjkljivosti lahko ustvarja kar najbolj celovito in realno sliko o napredku in morebitnih zagatah posameznega dijaka; na tem temelju učinkoviteje pripravimo načrt nadaljnjega dela, dajemo jasnejše napotke za plodovitejšo vadbo oz. učenje.

Preverjati je treba redno in na različne načine, na področjih, kot so navedena.

Učitelj preverja znanje:

- pri vsaki individualni uri pouka,
- na internih in javnih nastopih.

K preverjanju lahko učitelj občasno povabi tudi druge učitelje istega ali sorodnega predmeta, kar bo okrepilo timsko delo, izmenjavo izkušenj in usklajevanje meril.

Ocenjevanje

Glede na naravo inštrumentalnega pouka dijakovo znanje ocenjujemo z izvedbo izbranih glasbenih vsebin pri pouku in na nastopih. Ocenjujemo tehnično obvladovanje inštrumenta, natančnost in zanesljivost izvedbe, prikaz muzikalnosti ter težavnost programa. Na letnem izpitu določi končno oceno izpitna komisija.

5.2 Medpredmetne povezave

Namen interdisciplinarnega povezovanja med bolj ali manj sorodnimi predmeti je močnejša vez ter vzajemno učinkovanje in prenosljivost znanja, s čimer gradimo pogoje za večjo ustvarjalnost, podjetnost in boljšo didaktično učinkovitost na vseh vpletenih predmetnih področjih. Večja prenosljivost znanja oblikuje tudi samostojnejšo osebnost, ki se lažje spopada z različnimi izzivi v stroki in v življenju. Zmožnost povezovanja različnih znanj, uvidov in spretnosti pa hkrati prispeva k večji kulturni in etični zavesti ter osebnostni trdnosti posameznika.

Medpredmetno povezovanje pomeni iskanje povezav predmeta z drugimi predmetnimi področji, vzajemno načrtovanje skupne ali sočasne obravnave sorodnih vsebin in podobno. Učitelj se

povezuje z drugimi strokovnimi člani pedagoškega aktiva, sodeluje pri načrtovanju medpredmetnih povezav in ustvarjalno sodeluje pri izvajanju učnega procesa.

Dijaki se različno medpredmetno ustvarjalno povezujejo z drugimi glasbeniki: pri komorni igri, v vokalno-inštrumentalnih sestavih, pri igranju v različnih orkestrih, pri korepeticijah ipd. Svoje teoretsko znanje, pridobljeno pri pouku solfeggia, harmonije, kontrapunkta, oblikoslovja, pa tudi zgodovine, umetnostne ter zlasti glasbene zgodovine, pa lahko uporabljajo pri kompozicijski in slogovni analizi skladb, kar je v prid boljšemu razumevanju in posledično tudi bolj kakovostni izvedbi skladb. Ob razločevanju in poglobljanju v slogovne posebnosti npr. baroka, klasike, romantike ipd. si dijaki ustvarjajo močnejši osebni uvid v značaj, vsebino in posebnosti določenega zgodovinskega obdobja slovenske in evropske zgodovine.

Obstajajo tudi druge medpredmetne povezave, ki so bolj splošne narave, o čemer govorijo številne specifične mednarodne študije in raziskave.

6 MATERIALNI POGOJI

Pouk naj bo v svetlem, zvočno in akustično izoliranem prostoru. Klavir mora biti uglašen in redno vzdrževan. Nujno potreben je metronom, priporočljiva pa je tudi uporaba avdio-vizualnih pripomočkov in snemalnih naprav za reprodukcijo zvoka in slike.

7 ZNANJE IZVAJALCEV

Izvajalci	Znanja
učitelj	klavir